

5. Гладуш В.А. Інклюзивний освіта в Україні: успіхи, проблеми, перспективи / В.А. Гладуш // Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. – 2014.

6. Кузава І. Б. Інклюзивна освіта дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку: теорія і практика: монографія / І. Б. Кузава. – Луцьк, ПП Іванюк В. П., 2013.

7. Панок В. Г. Інклюзивна освіта та завдання діяльності психологічної служби / В. Г. Панок / Мультидисциплінарний підхід як методологічна основа інклюзивного навчання. – Д. : «Свідлер А.Л», 2012.

ДО ПРОБЛЕМИ ІНФРАСТРУКТУРНОЇ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ МІСТ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ (НА ПРИКЛАДІ М. ТЕРНОПОЛЯ)

Синоруб Г.П.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
sunoryb@ukr.net*

Йордан Г. М.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
j_jrdan@ukr.net*

У час сучасної російсько-української війни з'являються нові виклики, адже руйнування інфраструктури, а, відповідно, обмеження у доступі до освітніх, медичних інституцій вимагає розв'язання глобальних питань, пов'язаних із реалізацією потенціалу громадян України. Доступність індивідуальних потреб кожного та спільна відповідальність – це про безбар'єрність. Зрештою, ми всі хочемо жити в зручних містах, де користування громадським транспортом стає нормою, а не проблемою. Кожен заслуговує на те, щоб почуватися комфортно на робочому місці, мати можливість повноцінно працювати та всесторонньо реалізовувати себе. Послуги, які ми отримуємо в різних громадських структурах повинні бути доступні всім без винятку.

Національна стратегія безбар'єрності ініційована першою леді – Оленою Зеленською на виконання Указу Президента України та затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р. Стратегія розрахована до 2030 року і передбачає усунення бар'єрів у шести основних напрямках [1]:

- фізичному, що включає розроблення єдиних архітектурних стандартів – фізичної доступності для всіх людей, зокрема для маломобільних груп населення (люди з інвалідністю, люди старшого віку, батьки з маленькими дітьми тощо);

- інформаційному, за яким люди, незалежно від своєї мобільності, функціональних порушень чи комунікативних можливостей, зможуть отримувати доступ до інформації та користуватись у своїй діяльності усіма необхідними технологіями;

- соціально-громадянському, який передбачає створення рівних можливостей для активної участі людей у громадському житті. За такого підходу кожна людина має можливість вільного самовираження, що посилюватиме й розвиватиме суспільство;

- цифровому, що забезпечує доступ усіх соціальних груп до наявних послуг в онлайн-середовищі;

- економічному, що полягає у можливості працевлаштування й захисті від дискримінації, а також отриманні фінансових та інших ресурсів для здійснення підприємницької діяльності;

- освітньому, який гарантує вільний доступ особистості до якісної освіти впродовж життя.

«Основні цілі стратегії сталого розвитку: проблеми та перспективи»

Із метою з'ясування доступності фізичного середовища для людей з інвалідністю, проведено онлайн-опитування 21 респондента м. Тернополя. Результати опитування представлені графічно (Див. Рис.1, Рис.2, Рис. 3).

Чи влаштовує вас доступність у вашому під'їзді(Пандус, ліфт, сходи тощо)

21 відповідь

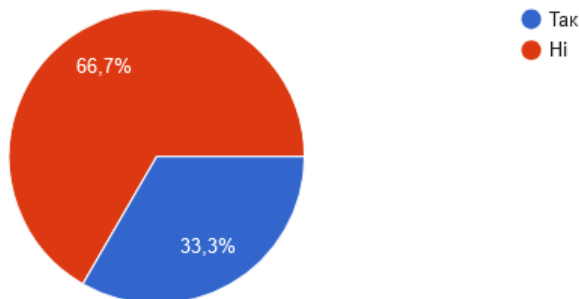

Рис. 1. Результати відповіді респондентів про доступність у під'їздах житлових будинків

Чи маєте ви змогу користуватися низькопідлоговим транспортом, потягом тощо?

21 відповідь

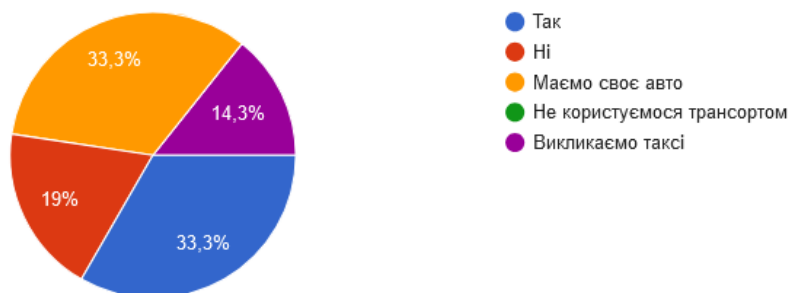

Рис. 2. Результати відповіді респондентів про доступність громадського транспорту для усіх мешканців

Чи доступні для вас заклади громадського харчування?

21 відповідь

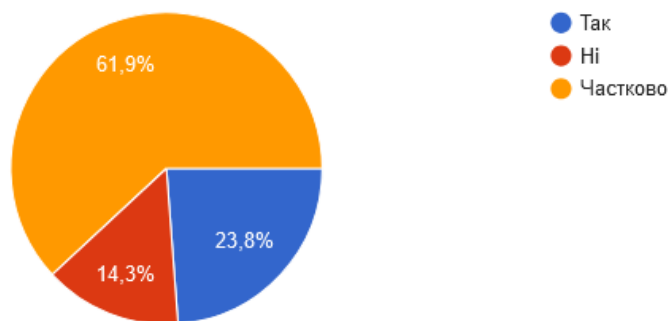

Рис. 3. Результати відповіді респондентів про доступність закладів громадського харчування для усіх мешканців

Чи маєте ви(ваша дитина) змогу відвідувати кінотеатри, театри, виставки тощо?

21 відповідь

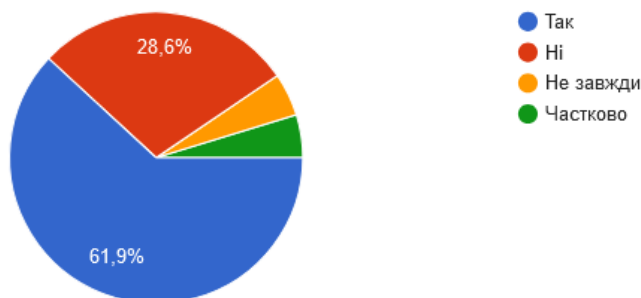

Рис. 4. Результати відповіді респондентів про доступність розважальних закладів для усіх мешканців

Оцініть безбар'єрність Тернополя від 1 до 5 (1- зовсім не безбар'єрний, а 5-повністю безбар'єрний)

Копіювати

21 відповідь

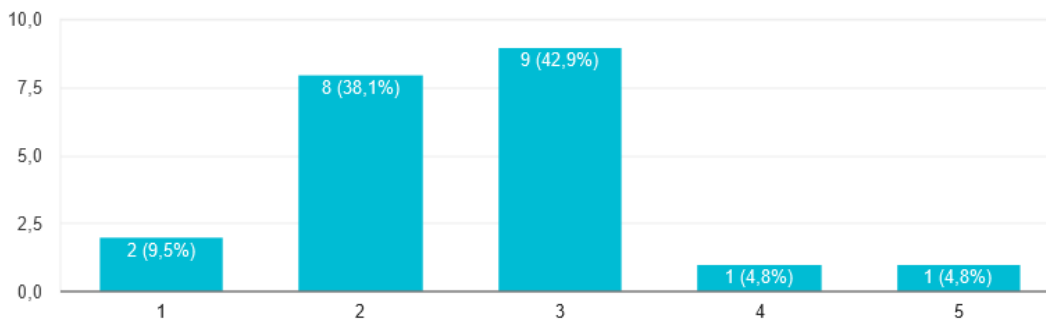

Рис 5. Оцінка респондентами безбар'єрності у м. Тернополі

На засіданні міської ради у Тернополі, що відбулося 15 грудня 2023 року, прийнято рішення про затвердження Концепції «Тернопіль – місто без бар'єрів». Ця ініціатива має на меті створення безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю та інших категорій маломобільних груп населення на території Тернопільської громади. Відповідно до Порядку проведення моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг для осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021 р. №537 у 2023 році в області обстежено 3586 об'єктів, зокрема, об'єктів розміщення внутрішньо переміщених осіб, споруд цивільного захисту, закладів охорони здоров'я, освіти, соціального захисту та інших, з яких 995 (28 %) визнано безбар'єрним, 924 (26 %) частково безбар'єрним, 1667 (46 %) бар'єрними. Вживаються заходи щодо забезпечення дотримання вимог безбар'єрності в об'єктах [2].

Сьогодні відбувається активне пониження ділянок перед пішохідними переходами, пониження тротуарів для людей з інвалідністю, збільшення кількості транспортного засобу, зручного для мешканців міста (низькопідлогових громадського транспорту, соціального таксі) до 90 % та приміських маршрутах – до 40 %. Для закладів освіти області закуплено 21 шкільний автобус, які, зокрема, обладнані для перевезення маломобільних груп населення. Продовжено роботу щодо дотримання вимог доступності місць тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, споруд цивільного захисту, освіти, спорту, культури, соціальної сфери, адміністративних будівель органів державної влади та місцевого самоврядування. Вирішується проблема забезпечення підключення до широкосмугового доступу мережі Інтернет (підключено

280 тисяч домогосподарств у сільській місцевості та 2058 закладів соціальної інфраструктури). Проведено 339 інформаційних семінарів із питань організації працевлаштування осіб з інвалідністю, в яких взяло участь майже 1700 роботодавців. Надано 988 інформаційно-консультативних послуг щодо створення, розвитку та ведення бізнесу [3]. У Тернопільській міській територіальній громаді з метою формування інклюзивного середовища, рішенням міської ради від 13.03.2020 № 7/47/4 затверджено Стратегію інклюзивного розвитку Тернопільської міської територіальної громади на період 2020-2025 років [2]. Реалізуються проекти: «Бібліотекарі України та Німеччини – разом до перемоги», «Мистецтво без бар'єрів», що реалізовується ГО «Партнерство» (м. Тернопіль) у партнерстві з ГО «Я зможу», ГО «Безбар'єрний Тернопіль», Асоціація осіб з інвалідністю «Добродія в дії» (м. Ковель) за підтримки Українського культурного фонду та планується створення мережі навчальних центрів з інноваційної та цифрової безбар'єрності.

Створення доступних просторів на рівні громад безпосередньо впливає на якість життя громадян, забезпечуючи рівний доступ до послуг, інфраструктури та можливостей для кожного. Помітність змін та усунення конкретних бар'єрів, які заважають мешканцям, є надійною основою соціальної згуртованості та довіри між владою та громадами. Багато залежить від того, як місцеве самоврядування змінює громади, щоб вони ставали доступнішими, інклюзивнішими та зручнішими для мешканців.

Безбар'єрність сприяє розкриттю великого потенціалу суспільства, забезпечує його внутрішню стабільність, робить його відкритим і перспективним, що є вектором сьогодення у формуванні стратегії сталого розвитку як на рівні громади, так і країни в цілому.

Література:

1. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-p#n10>
2. Рішення сесії. *ternopilcity.gov.ua*. URL: <https://ternopilcity.gov.ua/sesiya/rishennya-sesii/>.
3. Тернопільська обласна державна адміністрація – Реалізація безбар'єрного простору на Тернопільщині. *Головна | Тернопільська обласна військова адміністрація*. URL: <https://oda.te.gov.ua/news/realizatsiia-bezbariernoho-prostoru-na-ternopilshchyni>

IV. Науково-практична платформа «ПРОБЛЕМИ МИРУ ТА ВІЙНИ, ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ, СПРАВЕДЛИВОСТІ Й ПАРТНЕРСТВА ЗАРАДИ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

1. Гендерна рівність.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТА ВИКЛИКИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Бондар Н. О.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
bookmaster010@gmail.com*

Актуальність дослідження. На тлі останніх соціальних і політичних подій в Україні питання гендерної рівності набуло особливої важливості. Після початку повномасштабної війни в 2022 році жінки активно долучилися до різних сфер суспільного життя: від волонтерської діяльності та допомоги на фронті до управління економічними та соціальними ініціативами. Водночас чоловіки, окрім традиційної ролі захисників, все більше долучаються до турботи про сім'ю, займаються вихованням дітей